

Reflexe a sebehodnocení pomocí obrázkových karet

Postup formativního hodnocení

I. Identifikační údaje:

Autor materiálu: Mgr. Jana Zachová

Název školy, na níž autor působí: ZŠ a MŠ ANGEL v Praze 12

II. Kontext:

Cílová skupina: žáci 2. stupně

Předmět, v němž byla technika realizována: AJ

Další relevantní informace:

Kartičky ze hry Dixit (dále jen kartičky, příloha 1) jsem využila jako pomůcku pro reflexi na konci projektu. S žáky kartičky používám pravidelně v různých aktivitách (např. třídnické hodiny, diskuse po návratu z distanční výuky). Kartičky lze využít pro jakoukoliv věkovou skupinu žáků v jakémkoliv předmětu.

III. Realizace a hodnocení postupu formativního hodnocení:

Popis využití vybraného postupu formativního hodnocení (jeho modifikace)

Kartičky používám s žáky od prvního stupně. Žáci při práci s nimi začínali popisem obrázků, následoval popis asociací a na druhém stupni kartičky využíváme k sebereflexi po ukončené práci či tematickém celku. Žáci se pomocí kartiček učí popisným jazykem formulovat zpětnou vazbu. To znamená, že nehodnotí, co je hezké/dobré/špatné, ale popisují, co vnímají smysly (co vidí, slyší, cítí). Zároveň vše vztahují k daným kritériím. Popisný jazyk se zaměřuje na pozitivní stránky výkonu, učí žáky posoudit vlastní pokrok, plánovat způsoby ke zdokonalení učení a kriticky hodnotit. Obrázky na kartičkách žákům usnadňují vyjadřování.

V tomto konkrétním případě se jedná o bilingvní třídu sedmého ročníku. Žáci trénovali sebereflexi popisným jazykem v angličtině. Po ukončení projektu (popis průběhu viz níže) žáci dostali kartičky a otázky k sebehodnocení. Výběrem konkrétní kartičky žáci reflektovali, jak se jim v projektu dařilo.

Postup zavádění a realizace postupu formativního hodnocení

Žáci se seznámili s projektem zaměřeným na aplikaci nepřímé řeči v mluveném projevu. Úkolem bylo vytvořit krátká videa, ve kterých žáci formou rozhovorů se slavnou osobností procvičovali použití nepřímé řeči.

V první hodině se žáci seznámili s kritérii projektu (příloha 2). Volila jsem dvě úrovně, abych v žácích podpořila kreativitu, možnost volby a převzetí zodpovědnosti. Kritéria stanovovala postup práce a žáci si v průběhu projektu uvědomovali, v jaké fázi se nacházejí. Pomáhalo jim to posouvat se vpřed. Zároveň jsem umožnila modifikaci, pokud se objevil zajímavý nápad na realizaci. Naplnění kritérií si žáci vzájemně kontrolovali v malých skupinkách tím, že si pouštěli svá videa (příloha 3) a odškrtávali si jednotlivé položky ze seznamu kritérií. Případné nejasnosti žáci konzultovali se mnou. Na ukázkovém videu v příloze 3 je zajímavý způsob zpracování tříčlenné skupiny. Žákyně přidělily třetí člence skupiny roli reportérky ve studiu, kam celé vysílání přepínaly. Po technické stránce využily možnosti stativu a dalšího iPadu jako čtecího zařízení.

Po ukončení projektu následovala reflexe. Žáci dostali k dispozici kartičky (příloha 1) a sebehodnotící otázky (příloha 4). Po krátkém čase k zamyšlení si žáci vybrali jednu až dvě kartičky, které vystihovaly celý projekt. Žáci popisným jazykem sdělili, proč si konkrétní kartičku vybrali, jak konkrétně kartička reflektuje jejich projekt. Následovaly odpovědi na hodnotící otázky. Výsledná reflexe v angličtině je ke zhlédnutí na videu (příloha 5). Český překlad jsem doplnila svými komentáři a postřehy k jednotlivým otázkám formou podvojného deníku (příloha 6). Popisují v něm, proč jsem si vybrala jednotlivé otázky a co mě na odpovědích překvapilo či zaujalo.

Reflexe učitele

Dařilo se mi vytvořit příjemnější atmosféru pro sebehodnocení. Přiměla jsem žáky k přemýšlení, popisování, sdílení. Vymizela i obava, že se jeden před druhým shodí, protože videa si žáci vzájemně komentovali v malých skupinách a hodnocení probíhalo pouze se mnou. Obtížné bylo odhadnout čas potřebný pro jednotlivé skupiny, protože každý žák pracuje svým tempem. Jako pozitivní vnímám skutečnost, že se žáci zamysleli nad jednotlivými cíli projektu a uvědomovali si, co všechno se tím učili. Kartičky hodlám využívat při vzájemném hodnocení. Žáci mohou vybírat kartičky, které vystihují práci spolužáků.

Reflexe žáků

Žáci si díky tomuto postupu uvědomili, co se konkrétně naučili a v čem se posunuli (viz sebehodnotící video) Zároveň vznikl prostor i pro zpětnou vazbu, kterou jsem dostala já. Některé skupinky popisovaly, co by potřebovaly příště (např. více času na realizaci, lepší techniku). Obě strany si uvědomily, co je možné zlepšit.

Doporučení při využití v praxi

Doporučila bych seznámit žáky s kartičkami ještě před využitím tohoto nástroje pro podporu formativního hodnocení. Vzhledem k neobvyklým obrázkům může být pro některé žáky těžké spojit si kartičku s prožitky a následně se hodnotit. Na začátku bych volila jednodušší aktivity spojené pouze s popisem kartiček.

IV. Přílohy, které dokumentují daný postup formativního hodnocení:

Příloha 1: Ukázka kartiček

Příloha 2: Výstup z projektu (video)

Příloha 3: Otázky k sebehodnocení

Příloha 4: Kritéria projektu

Příloha 5: Sebehodnocení žáků (video)

Příloha 6: Český překlad hodnotícího videa – podvojný deník

V celém materiálu (včetně příloh) jsou použity fotografie, pracovní listy, obrázky, grafy atd. autora (pokud není uvedeno jinak). Fotografie jsou zároveň v souladu s GDPR.